

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत सुरु
करण्यात येणा-या अंगणवाड्यांमध्ये त्या
ठिकाणी सुरु असलेली बालवाडी बंद केली
असेल तर तेथील बालवाडी सेविकेस अंगणवाडी
सेविका म्हणून नेमणूक देण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग,
शासन शुध्दीपत्र क्रमांक:- एबावि-१०९९/प्र.क.२३३/का-६(अ),
नवीन प्रशासन भवन, मुंबई-४०००३२.
दिनांक:- ३ जून, १९९९.

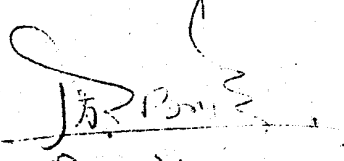
- वाचा:- १) शासन निर्णय, ग्राम विकास विभाग क्रमांक:- आयसीडी-१०९९/प्र.क.२४५०/४७,
दिनांक:- २ जून, १९९२.
२) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्रमांक:- समाजकल्याण-१०९७/२४१५९/
प्र.क.९८९/का-१३, दिनांक १७.९.९४
३) शासन निर्णय, महिला व बालकल्याण विभाग क्रमांक:- आयसीडी-१०९४/प्र.क.३६७/
का-६, दिनांक २४.१०.९४
४) शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक:- आयसीडी-१०९४/प्र.क.३६७/
का-६, दिनांक ६ फेब्रुवारी, १९९७.

प्रस्तावना:- शासनाच्या दिनांक ६.२.१९९७ च्या आदेशानुसार जिल्हा परिषद, ग्रामपंचायत, समाजकल्याण विभाग, पंचायत समिती, इ. च्या बालवाड्यां जर एकात्मिक बाल विकास सेवा प्रकल्पांतर्गत अंगणवाडी सुरु होत असल्यामुळे बंद होत असेल तर सदर बालवाडी सेविकेस अंगणवाडी सेविका म्हणून नियुक्ती द्यावी. असे आदेश देण्यात आलेले आहेत. तथापि असे निदर्शनास आले आहे की, काही जिल्ह्यांत जिल्हा परिषद, शिक्षण विभागाबरोबर, समाजकल्याण विभाग, ग्राम पंचायत याबरोबर राज्य व केंद्रीय समाजकल्याण बोर्डाच्या बालवाड्याही सुरु असतात. अंगणवाड्या सुरु झाल्यामुळे या बालवाड्या बंद होत असल्यामुळे व शासनाचे स्पष्ट आदेश नसल्यामुळे या बालवाडी सेविकांना अंगणवाडी सेविका म्हणून नेमणूक मिळत नाहीत. ही बाब विचारात घेऊन दिनांक ६.२.९७ च्या आदेशात सुधारणा करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:- एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना या केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत राज्यात यापुढे ज्या जिल्ह्यात व तालुक्यात प्रकल्प सुरु होतील, त्या प्रकल्प भागात जिल्हा परिषदा, ग्राम पंचायत, समाजकल्याण विभाग, पंचायत समिती तसेच राज्य व केंद्रीय समाजकल्याण बोर्ड यांच्या ज्या बालवाड्या सुरु असतील व अंगणवाड्या सुरु केल्यामुळे त्या बंद होणार असतील तर त्या मान्यताप्राप्त

बालवाड्यातील बालवाडी सेविकांना त्या गावातील अंगणवाड्यांमध्ये प्राधान्याने नियुक्ती देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. या करीता सदर बालवाडी सेविकांची किमान दोन वर्षांची मानधनी सेवा सदर अंगणवाडीस राज्यशासनाच्या मंजूरी आदेशापूर्वी पूर्ण झालेली असावी. उपलब्ध अंगणवाड्यांच्या संख्येइतक्याच बालवाडी सेविकांना अनुभव लक्षात घेऊन समाविष्ट करून देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भि. रा. उके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, कोकण भवन, नवी मुंबई.

संचालक, महिला व बालकल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व जिल्हाधिकारी.

उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.

सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, ग्रामीण, नागरी, आदिवासी.

शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

वित्त विभाग / समाजकल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सामान्य प्रशासन विभाग / ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

नियड नस्ती, का-६(अ).

स्कात्त्विक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत नेमण्यात
येणा-या मागधनी अर्हताप्राप्त मदतनीसेना
अंगणवाडी सेविका म्हणून नियुक्ती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन.

महिला व बालकल्याण विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक:-स्वावि-१०२७/प्र.क्र. ५०५/ का-६,

नवीन प्रशासन भवन, "बी" विंग,

मुंबई - ४०० ०२०.

दिनांक :- १३ ऑक्टोबर, १९९७.

वाचा:-[१] शासन निर्णय महिला व बालकल्याण विभाग क्रमांक:-आयसीडी-१०२४/
प्र.क्र. ३६७/का-६, दिनांक २४.१०.१९९४.

[२] शासन निर्णय महिला व बालकल्याण विभाग क्रमांक:-अभावि-१०२५/प्र.क्र. १७१/
का-६, दिनांक ३०.११.१९९५.

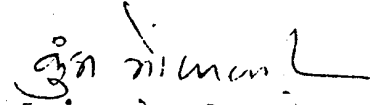
प्रस्तावना:- शासनाच्या दिनांक २४.१०.१९९४ च्या आदेशान्वये अंगणवाडया सुरु झाल्या-
मुळे ज्या जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या, समाजकल्याण विभागाच्या बालवाडया
बंद होतात, त्यातील बालवाडी सेविकांना परस्पर अंगणवाडी सेविका म्हणून नेमणूक
देण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. कार्यरत अंगणवाडी मदतनीसेच्या वायतीत ती अर्हता
प्राप्त असली तरी तीला सेविकेच्या पदासाठी निवड समितीसमोर मुलाखतीस हजर राहून
निवड होणे आवश्यक असते. याबाबत सद्या अंगणवाडीत मदतनीस म्हणून काम करीत
असलेल्या अर्हताप्राप्त अनुभवी मदतनीसेस जर तेथील अंगणवाडी सेविकेचे पद रिक्त असेल तर
परस्पर अंगणवाडी सेविका म्हणून नियुक्ती मिळावी या कर्षवारी संघटनेच्या मागणीवर
निर्णय घेण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विवाराधीन होता.

शासन निर्णय:- त्यास अनुसरून शासन आता स्कात्त्विक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत
सुरु असलेल्या अंगणवाडीतील सेविकेच्या रिक्त पदावर त्यात अंगणवाडीत मदतनीस म्हणून
किमान दोन वर्षे काम करित असलेल्या अर्हताप्राप्त स्थानिक महिला अंगणवाडी सेविका
म्हणून परस्पर नियुक्ती देण्यास मान्यता देत आहे.

२. त्याचप्रमाणे शासन असेही आदेश देत आहे की, त्याच भागातील /मागासीत
दुस-या अंगणवाडीतील सेविकेच्या रिक्त जागी मदतनीसेना नियुक्ती करायची असेल
तर त्यास निवड समितीची मान्यता घेणे बंधनकारक राहील.

३. हे आदेश त्वरित परिणामाने लागू होतील.
४. आयुक्त, शैक्षणिक वाल विकास सेवा, कोकण भवन, संचालक, महिला व बाल कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद [सर्व जिल्हा परिषदा] यांना प्राप्तादत योग्य कार्यवाही केली जाईल याची दक्षता घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

[कुंदा गोसावी]

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

आयुक्त, शैक्षणिक वाल विकास सेवा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
संचालक, महिला व बालकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, [बालकल्याण] ग्राम पंचायत, जिल्हा परिषद.
सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी.
अध्यक्ष, महिला बालकल्याण समिती, सर्व जिल्हा परिषदा.
ग्राम विकास व जनसंधारण विभाग, तंत्रालय.
निवड नसती, का-६.

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत गुरु
करण्यात येणा-या अंगणावाड्यांमध्ये त्या
ठिकाणी गुरु असलेली बालवाडी बंद केली असेल
तर तेथील बालवाडी सेविकेस अंगणावाडी सेविका
म्हणून नेमणूक देण्याबाबत..।

महाराष्ट्र शासन.

महिला व बालकल्याण विभाग.

क्रमांक - आयसीडी- १०९४/प्रक्र. ३६७/का. ६

नवीन प्रशासन भवन, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक-६, फेब्रुवारी १९९७.

वाचावे :- १] शासन निर्णय, ग्राम विकास विभाग क्र. आयसीडी-१०९१/प्रक्र. २४५०/७७
दिनांक २ जून १९९२.

२] शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्रमांक समाजकल्याण-
१०९७/२४१५२/प्रक्र. ९८९/का. १३, दि० १७-९-९४.

३] शासन निर्णय, महिला व बालकल्याण विभाग क्रमांक आयसीडी-
१०९४/प्रक्र. ३६७/का. ६, दि० २४-१०-९४.

प्रस्तावना :

शासनाच्या दिनांक २४-१०-९४ च्या आदेशानुसार जिल्हा परिषद
शिक्षण विभागाची गुरु असलेली बालवाडी जर एकात्मिक बाल विकास सेवा प्रकल्पा
अंतर्गत अंगणावाडी गुरु होत असल्यामुळे बंद होत असेल तर त्या बालवाडी सेविकेस
अंगणावाडी सेविका म्हणून नियुक्ती पावी. असे आदेश देण्यात आलेले आहेत. तथापि
असे निदर्शनास आले आहे की काही जिल्ह्यात जिल्हा परिषद शिक्षण विभागा-
बरोबरच समाजकल्याण विभाग, ग्राम पंचायत इ० च्या बालवाड्याही गुरु असतात.
अंगणावाड्या गुरु झाल्यामुळे या बालवाड्या बंद होत असल्यामुळे व शासनाचे आदेश
नसल्यामुळे या बालवाडी सेविकांना अंगणावाडी सेविका म्हणून नेमणूक मिळत
नाहीत. ही बाब विचारात घेऊन दि० २४-१०-९४ च्या ~~१११४४~~ आदेशात सुधारणा
करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

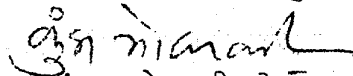
शासन निर्णय :- एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना या केंद्र ४ पुरस्कृत
योजनेअंतर्गत राज्यात यापुढे ज्या जिल्ह्यात व तालुक्यात प्रकल्प गुरु होतील
त्या प्रकल्प भागात जिल्हा परिषदा, ग्राम पंचायत, समाजकल्याण विभाग
पंचायत समिती इ० च्या ज्या बालवाड्या गुरु असतील व अंगणावाड्या गुरु केल्यामुळे
त्या बंद होणार आहेत त्या बालवाड्यातील बालवाडी सेविकांना त्या गावातील

अंगणा वाडयांमध्ये प्राधान्याने नियुक्ती देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. या करीतां सदर बालवाडी सेविकांची ~~शरयशर~~ मानधनी सेवा किमान सेवा दोन वर्ष झालेली असावी. उपलब्ध अंगणावाडयांच्या संख्येइतक्याच बालवाडी सेविकांना अनुषंग लक्षात घेउन समाविष्ट करून देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

२. त्याचप्रमाणे अंगणावाडयांमधील मदतनीसांच्या पदावर समाजकल्याण विभाग व आदिवासी विकास विभागाच्या जत बालवाडया सुरु आून अंगणावाडया सुरु होणार असल्याने बंद होणार आहेत वा आदिवासी आश्रमशाळांना जोडून असलेल्या ज्या बालवाडया बंद झालेल्या आहेत त्या बालवाडयातील मदतनीसांना अंगणावाडयांमध्ये मदतनीस म्हणून प्रथम नेमणूक देण्याचाही शासनाने निर्णय घेतला आहे.

३. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना असे सूचित करण्यात येते की वरील आदेशात स्पष्ट केल्याप्रमाणे त्या ^{त्या} भागातील बालवाडी सेविकांना एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत समाविष्ट करून घेतल्यानंतर राडिलेल्या अंगणावाडयांस करीतां अंगणावाडी सेविका व मदतनीस यांच्या नेमणूका विहित नियमाप्रमाणे करण्याची कार्यवाही करावी. या आदेशाची अंमलबजावणी तातडीने करण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

[कुंदा गोसावी]

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति

आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, कोणता भवन, नवी मुंबई.
संचालक, महिला व बालकल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
सर्व जिल्हाधिकारी.

उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना,
ग्रामीण नागरी व आदिवासी.
शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई.
वित्त विभाग मंत्रालय / समाजकल्याण विभाग मंत्रालय.
साधन्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय मुंबई.
ग्राम विकास ~~विभाग~~ व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय
निवड नस्ती का. ६

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत
अंगणावाडी सेविका/मदतनीस यांच्या मानसेवी
सेवेची कालमर्यादा.

महाराष्ट्र शासन.

महिला व बालकल्याण विभाग.

शासन परिपत्रक क्रमांक अबावि- १०१६/प्रक्र. ५४१/का. ६

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक- २४, सप्टेंबर १९९६.

परिपत्रक

महिला व बालकल्याण विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक अबावि १०१६/प्रक्र १७१/का. ६, अन्वये एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणावाडी सेविका व मदतनीस या मानधनी कर्मचा-यांची नियुक्ती करण्यासाठी कोणत्या वावी विचारात घ्याव्यात, या बाबतचे सविस्तर विवरण निर्गमित केलेले आहे. त्यात प्रामुख्याने अंगणावाडी सेविका व मदतनीस या मानधनी पदावरील महिला ही १८ वर्षावरील असावी, असे नमूद केलेले आहे. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणावाडी सेविका व मदतनीस ही अर्धवेळ मानसेवी पदे असल्याने त्यांना केद्र शासनाच्या निदेशा प्रमाणे एक ठराविक रक्कम मानधन म्हणून दिली जाते. इतर शासकीय कर्मचा-या-प्रमाणे वयाची ५८ वर्षे पूर्ण झाल्यावर या मानसेवी कर्मचा-यांना सेवेतून कमी करणे योग्य होणार नाही. मात्र जोपर्यंत या महिला शारिरीक दृष्ट्या अंगणावाडीचे काम करण्यास सक्षम असतील तो पर्यंत या महिला एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने-अंतर्गत मानसेवी पदावर कार्यरत राहू शकतील. वयाची ५८ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर फक्त या कारणास्तव कोणत्याही मानसेवी अंगणावाडी सेविका व मदतनीस या पदावरील महिलास निवृत्त होण्यासाठी त्या सेवेतून कमी करण्यासाठी भाग पाडणे योग्य होणार नाही. वरील सूचनेची नोंद घेऊन त्या प्रमाणे कार्यवाही करण्याच्या सूचना सर्व संबंधितांना देण्यात येत आहेत. सोबत केद्र शासनाच्या दि०७-८-९६च्या पत्राची प्रत माहितीकरीता जोडण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

[कुंदा गोखले]

प्रति -
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.
संचालक, एकात्मिक बाल विकास सेवा संचालनालय,
कोकणा भवन, नवी मुंबई.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद सर्व.
बाल विकास प्रकल्प अधिकारी सर्व
ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

GOVERNMENT OF INDIA

Ministry of Human Resource Development,
Department of Women and Child Development.

Shastri Bhavan, New Delhi
Dated 7.8.96.

To :

The Secretary,
Department of Women and Child Development,
Govt. of Maharashtra, Mantralaya, B
Mumbai 400 032.

Subject :- Non-applicability of age of superannuation
of 58 years in respect of Anganwadi
workers/Helpers.

Sir/Madam,

I am directed to invite your attention to the ~~sub~~ subject mentioned above.

It has been observed from representations made by the Anganwadi Workers Association that some States are enforcing superannuation orders i.e. retirement age of 58 years in respect of Anganwadi workers. This is a clear violation of the instructions issued to the States on recruitment and other working conditions for Anganwadi Workers under the I.C.D.S. Scheme.

2. The instructions clearly provide that anganwadi worker is a honorary worker drawn from the local community. In view of her honorary nature of work, she is paid a fixed amount of honorarium per month for the voluntary effort put in by her for implementing the I.C.D.S. scheme at the village level. The Anganwadi workers are thus, purely honorary workers and cannot be equated with Govt. servants and accordingly rules applicable to Govt. servants on superannuation cannot be applied under any circumstances, to Anganwadi workers/Helpers.

In view of the above, I have been directed to request you to please ensure that no age of superannuation is prescribed for the Anganwadi workers/helpers in your state. In case, you have inadvertently done so, you are requested to withdraw the orders with immediate effect since the same are absolutely inconsistent with the schematic norm of the I.C.D.S. Projects.

I have also been directed, to request you to intimate the action taken on this, on priority.

Yours faithfully,

sd/-
(R.M. S. BANGER)

Under Secretary to the Govt. of India.

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत-
सुरु करीवयाच्या अंगणवाड्यांमध्ये अंगणवाडी
शेविकांची नियुक्ती करण्याकरिता पुढील
गुणवत्स्ती व स्पष्टीकरणे ...

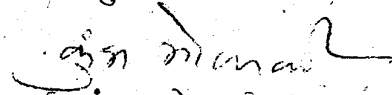
महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल कल्याण विभाग
क्रमांक: अभावि-१०९५/प्र. क्र. १७१/कार्या-६,
मंत्रालय, मुंबई-३२.
दिनांक : ३०/११/१९९५.

- वाचावे :-[१] शासन निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग, आयसीडीएस-
१०९४/प्र. क्र. ३६७/का-६, दि. २४.१०.१९९४.
[२] शासन परिपत्रक, महिला व बाल कल्याण विभाग, क्रमांक-
सीडीएस-१०९४, प्र. क्र. ३८१, कार्या-६, दि. २६.१०.१९९४
[३] अ. शा. प. क्र. : एबाविसे-कार्या-१/आस्था/२००८/
दि. ३०.१०.१९९५.

परिपत्रक

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत सुरु करण्यात आलेल्या अर्धवा-
येणा-या अंगणवाड्यांमध्ये अंगणवाडी शेविका X सदस्य यांची निवड आणि
नियुक्ती कशा प्रकारे करण्यात यावी, या संदर्भात उपरोक्त शासन निर्णयान्वये
योग्य ते मार्गदर्शन करण्यात आलेले आहे. या निर्णयाची बंलवजावणी करण्यात
काही अडवणी निर्माण होतात, असे काही जिल्हा परिषदांनी शासनाच्या
निदर्शनास आणले असून याबाबत अधिक कुतूहल करण्याची विनंती केली होती.
या सर्व काही विचारात घेऊन अंगणवाडी शेविकांची नियुक्ती करण्याकरिता
निवड समितीने ज्या गुण तक्त्यात उद्देशवारांना गुण यावयाचे आहेत,
त्याबाबतचा सुधारित गुण तक्ता व काही स्पष्टीकरणेदर्शक विवरणपत्र या
परिपत्रकासोबत जोडण्यात येत आहे. त्यानुसार या पुढे मंजूर होणा-या
व ज्या प्रकल्पात अद्यापही अंगणवाडी शेविकांची / सदस्य यांची नियुक्ती
व्हावयाची आहे, तेथे वरील सूचना कटाक्षाने लक्षात घेवयाची विनंती सर्व
संबंधितांना व निवड समितीस करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

[कुंदा गोसावी]

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

अंगणवाडी कामाचा वाढत्या प्रमाणात उपस्थित करण्यात आलेल्या काही निवडक मुद्द्यांवर खुलासा....

खुलासा

उपस्थित करण्यात आलेले मुद्दे

३] ज्या बालवाडी रेविळांची सेवा २ वर्षांपेक्षा जास्त झालेली आहे अशा रेविळांची प्रशिक्षणाबाबतची अट शिथिल झालेली आहे परंतु शैक्षणिक अट कोणत्या मर्यादितपणे शिथिल करावी हे समूह करण्यात आले नाही. तसेच ज्या बालवाडी रेविळा शैक्षणिक अटीमध्ये बसत नाहीत त्यांना अंगणवाडी सदसनीस म्हणून सामावून घेता येईल किंवा नसे ?

२ वर्षे सेवा झालेल्या बालवाडी रेविळांना अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून सामावून घेण्यास व प्रशिक्षणाची अट शिथिल करण्यास शासनाचे आदेश आहेत. [शेअरप निर्णय, महिला व बाल कल्याण विभाग क्रमांक आयसीडी-१०९४/प्र.क्र.३६७/६, दि.२४.१०.९८] या अटीच्या शिथिलतेला मर्यादा नाही. बालवाडी रेविळा अंगणवाडी सदसनीस म्हणून काम करण्यास धुकले जाण्यास यांनी इतर उमेदवारांप्रमाणे त्या पदाकरिता अर्ज करावा.

४] अंगणवाडी रेविळा / सदसनीस यांची वयोमर्यादा १८ ते ४४ अशी समूह करण्यात आलेली आहे. ज्या बालवाडी रेविळांनी वय १८ वर्षांपेक्षा कमी व ४४ वर्षांपेक्षा जास्त आहे अशा बालवाडी रेविळांचे व वयोमर्यादा शिथिल करता येईल किंवा नसे व किती वयोमर्यादितपणे ?

अंगणवाडी कार्यकर्ती व सदसनीस ह्यांची नेमणूकी रेविळांच्या कामात कमी वयोमर्यादा १८ वर्षे पूर्ण झाले जेव्हा आहे. मात्र १८ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेल्या बालवाडी रेविळांना अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून सामावून घेऊ नये. तथापि ४४ वर्षांपेक्षा जास्त व ५५ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेल्या बालवाडी रेविळांना अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून सामावून घेता येईल.

शिवाहीत / अविवाहित असा फरक न ठेवता योग्य नेमणूकी नियुक्ती करावी.

५] अंगणवाडी रेविळा / सदसनीस यांची नेमणूक करताना त्या शिवाहीत अनावधान असे समूह करण्यात आलेले आहे. तथापि शेअरप गटात काही बालवाडी रेविळा अविवाहीत आहेत. त्यांना अंगणवाडी रेविळा / सदसनीस म्हणून नियुक्ती देता येईल किंवा नसे ?

अंगणवाडी कार्यवा-यांच्या नेमणुकीसंबंधी उपस्थित करण्यात आलेल्या काही निवडक मुद्द्यांवर खुलासा...

उपस्थित करण्यात आलेले मुद्दे

खुलासा

१] अंगणवाडी सेविका व मदतनीस या पदावर नेमणूक करताना त्या त्या अंगणवाडी क्षेत्रातील स्थानिक रहिवासी महिलांनाच नेमणूक घाव्यात असे आपले कडील दिसांक २४.४.९५ चे पत्रांमध्ये नमूद आहे. तथापि, बालवाडी सेविका ही त्या अंगणवाडी क्षेत्रातील रहिवासी नसल्यास अशा बालवाडी सेविकेस त्याच पदवीच्या गावी अंगणवाडी सेविका म्हणून साभावून घ्यावे किंवा तिचे राहते गावी नेमणूक देण्यात यावी.

अंगणवाडी सेविका व मदतनीस या पदावर नेमणूक करताना स्थानिक रहिवासी महिला उद्देशवारांनाच प्राधान्य देण्यात यावे असे बालनालवाकडील दि. २४.४.९५ चे पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे. तथापि, बालवाडी सेविकेला अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून साभावून घेतेवेळी ती स्थानिक रहिवासी असणे अनिवार्य असणार नाही. मात्र अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून नेमणूक झाल्यावर, कार्यकर्तीने अंगणवाडी स्थित असलेल्या ठिकाणी राहणे अपेक्षित राहिल.

२] ज्या बालवाडा सेविकांची बालवाडी सेविका म्हणून २ वर्षे सेवा पूर्ण झालेल्या आहे अशा बालवाडी सेविकांना अंगणवाडी सेविका म्हणून साभावून घ्यावयाचे आहे तथापि ज्या बालवाडी सेविकांची सेवा २ वर्षे पेक्षा कमी आहे अशा बालवाडी सेविकांना अंगणवाडी सेविका म्हणून साभावून घेता येईल किंवा को?

ज्या बालवाडी सेविकांना २ वर्षांपेक्षा कमी अनुभव आहे अशा बालवाडी सेविकांसंदर्भ प्रत्यक्ष मुलांसाठी द्वारे नाराजितीने गुणतत्वाचे आधार [प्राप्त गुणास अनुसरून] नेमणूकीसंदर्भ विचार करता येऊ शकत. मात्र थेट अंगणवाडी कार्यकर्ती म्हणून साभावून घेता येणार नाही. मात्र निवड संपत्तीने बालवाडी सेविका म्हणून केलेल्या कामाच्या अनुभवाकरिता अतिरिक्त गुण देणे आवश्यक राहिल. अर्थात बालवाडी सेविका म्हणून दिलेले केलेल्या कामाच्या अनुभवाकरिता दिलेले गुण गुणवत्ता स्पष्टपणे दर्शविणे आवश्यक आहे.

अंगणवाडी कार्यधारी निवडीसाठी सुधारित गुणवत्ता तक्ता

अंगणवाडी पदतनिस

शैक्षणिक [अंकित]	विधवा परित्यक्ता	जामान्य ज्ञान/अनुभव	व्यक्तिगत [परफॉर्मन्स]	अनुसंधान जाती/ अनुसंधान जाती/ विद्युत शटक्या जाती/जमती/ इतर जागसवर्गीय	दारिद्र्य रेखांकील [नोडणीकृत कुटुंबातील सदस्य]	स्थानिक रविवारी	बालवाडी सेविका म्हणून २ वर्षांपर्यन्त कामाचा अनुभव	एकूण गुण
[१० गुण]	[१५ गुण]	[१० गुण]	[१० गुण]	[१० गुण]	[१० गुण]	[२५ गुण]	[१० गुण]	[१००]

अंगणवाडी सुधार कार्यवाही सुधारित गुणवत्ता

[अंगणवाडी सेविना]

शैक्षणिक [अॅडेमीक]	विधवा परित्यक्ता	सामान्य	व्यक्तिगत	अनुपेक्षित जाती/	दारिद्र्य	सामाजिक	लालवाडी	एकूण
शैक्षणिक पात्रता		ज्ञान/अनुभव	[परफार्मेंस]	अनुपेक्षित जमाती/	स्पेशालीज	रहिवासी	सेविका	गुण
		सामाजिक	मुलाखतीतील	विशुद्ध भटक्या/	[नॉनपेक्षित	गुण	स्पर्धन	
		कार्यक्षम रूची	कौशल्य	जाती/जमाती/	मुलाखती	२ वर्षांपेक्षा	कामाचा अनुभव	
				इतर सामाजिक	सदस्य]			
[१५ गुण]	[१५ गुण]	[१० गुण]	[१० गुण]	[१० गुण]	[५ गुण]	[२० गुण]	[१० गुण]	[१००]

[एम. एस. सी. उत्तीर्ण २०
कॉपी असेल्या प्रत्येक
वर्गाकरिता २ मार्क कमी]

[अ. जाती/व. १०
वि. ज. - ८
इ. मा. ५]

[स्था. र. २०
३ कि. मी. पर्यंत
रहिवासी-१०]

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत सुरु
करण्यांत घेणा-या अंगणावाड्यांमध्ये त्या ठिकाणी
सुरु अशलेली बालवाडी बंद देली अशे तरे तेथील
बालवाडी सेविकेस अंगणावाडी सेविका म्हणून
नेमणूक देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन.

सहिला व बालकल्याण विभाग.

शासन निर्णय क्रमांक -आयसीडी १०९४/प्र. २६७/का. ६

भंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक-२४ ऑक्टोबर १९९४

- वाचावे :- [१] शासन निर्णय, ग्राम विकास विभाग क्र.आयसीडी-१०९१/प्र. २४५०/का.
दिनांक २ जून १९९२.
[२] शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र. निर्णय १०९७/
२४१५९/प्र. २९८९/का. २३, दि. १७-९-९४.

प्रस्तावना :-

शासन निर्णय, ग्राम विकास विभाग दि.०३जून ९२ अन्वये घेण्यात आलेला
निर्णयानुसार ज्या ठिकाणी अंगणावाडी व शिक्षण विभागाची बालवाडी सुरु अशे
तेथील बालवाडी बंद करण्यांत यावी व पुढे ज्या ठिकाणी अंगणावाड्यासुरु होतील त्या
ठिकाणाच्या बालवाड्याही बंद करण्यांत याव्यात, असा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.
त्या नुसार एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेचे प्रकल्प ज्या ज्या ठिकाणी सुरु झालेले
आहेत त्या ठिकाणी वरील कार्यप्रधर्ती सध्या कार्यान्वित आहे.

शासन निर्णय :- शासनाचे एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत अंगणावाडी
सुरु करतांना तेथे अशेलेली बालवाडी बंद झाल्यावर सदरील अंगणावाडीत या या बालवाडी
सेवेचे त्वरेने अंगणावाडी सेविका म्हणून नियुक्ती व देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे.
त्या करीता बालसेविका या पदावर काम करणा-या महिलांची सेवा दोन वर्षे पूर्ण
आलेली असावी. बालवाडी सेविका म्हणून दोन वर्षांपेक्षा जास्त सेवा झालेल्या महिला
कर्मचा-यांचे ना शिस्तप्राप्तीबाबतची अट विशेष बाब म्हणून शिथिल करण्याचाही
निर्णय शासनाने घेतलेला आहे.

२. संचालक, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जेव्हा परिपक्व यांनी सदर निर्णयाप्रमाणे त्यांच्या जिल्ह्यांत अंमल झालेल्या
प्रकल्पामध्ये अंगणावाडी सेविकेची नेमणूक करतांना या निर्णयाची काटेकोरपणे

अंमलबजावणी करावी व लवकर राहिलेल्या बागावर इतर उद्देशांमधून
अंमलबजावणी रोडिकांची नेमणूक करावी. हा आदेश त्वरित परिणाम घेऊन
अंमलात आणण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

राही/-

[चंद्रा, अय्यंगार]

सचिव

महिला व बालकल्याण विभाग

महाराष्ट्र शासन.

प्रति -

संचालक, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना कोकण भवन, नवी मुंबई.

संचालक, महिला व बालकल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

सर्व जिल्हाधिकारी,

सर्व उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद

सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना

ग्रामीण बागरी व आदिवासी.

शालेय शिक्षण विभाग, मुंबई.

आदिवासी विकास विभाग, त्रालय, मुंबई.

कौशल विभाग त्रालय

साामान्य प्रशासन विभाग त्रालय

ग्राम विकास विभाग त्रालय

पत्रक नसवी का. ६